

DE TRIBUNE

Redactieadres:
D. J. WIJNKOOP, N. Prinsengracht 10
 Amsterdam.

SOC. DEM. WEEKBLAD

Administratieadres:
J. C. GETON, Wijtenbachstraat 13
 Amsterdam.

- VERSCHIJNT ELKEN ZATERDAG. -

Abonnementsprijs bij vooruitbetaling 40 cent per 3 md. Buitenland 65 cent. Losse nummers 3 cent.

Onder Redactie van:

J. C. GETON, W. v. RAVESTEIJN Jr. en D. J. WIJNKOOP.

Advertentiën.

Per regel 10 cent*

Bij abonnement speciaal tarief.

Een stem: De rechter voert hem voor het gerecht. Daar is geen troost, geen helper. MATTHÄUS-PASSION.

De Eenheid groeit.

Hoe vreemd het ook schijnen moge, de eenheid in de Nederlandsche arbeidersbeweging groeit. Nog niet aan de oppervlakte van de beweging, maar in de diepte, bij de massa. De eenheid van Vakbeweging en Partij in den strijd om het Algemeen Kiesrecht is veel eerder, dan de leiders van beide zijden kort geleden wel vermoeden konden, door hun eigen uitspraken op de Jaarvergadering van het N. V. V. een voldongen feit geworden. Bij monde van „De Tribune” had de Sociaal-democratie deze komende, noodige vereeniging in den strijd steeds gepropageerd. De Hollandsche arbeidersbeweging kan zich dan ook zeer verheugen over dit stootje dat de S. D. A. P. zoo noodig had, en dat haar thans door het N. V. V. is toegebracht.

Nog meer verheugends bracht de jaarvergadering van de Nederlandsche Vakbeweging. De vrije kritiek werd er niet gesmoord. Onder de zeker uitstekende leiding van Henri Polak is het vrije woord er niet belemmerd, en werd zelfs een poging om op de meer en meer gebruikelijke wijs de kritiek door een alles goed-pratende motie achteraf den nek te breken, verijdeld. Schoon voorbeeld, hopen wij niet onnavolgbaar, voor ons eigen kongres.

Zoo is deze bijeenkomst van de vakbeweging dan een teeken van innerlijke kracht gebleken. In den strijd voor het kiesrecht, onder leiding van de sociaal-democratie, zal de vakbeweging ook naar *buiten* groeien. Als men nu maar niet met ons partij-orgaan verkeerdelijk meent, dat „in de bourgeoisie de tegenstand tegen A. K. goeddeels gebroken” is, maar de strijd opvat als een strijd om de macht tegen gansch de burgerlijke klasse, dan zal inderdaad het besluit van het Vakverbond het voorspel zijn van een nieuwe periode van eenheid in de Nederlandsche arbeidersbeweging. WP.

Joseph Dietzgen.

Den 17en April van dit jaar is 't twintig jaar geleden, dat Joseph Dietzgen te Chicago stierf. Onder de voormannen van de arbeidersbeweging nam hij een zeer eigenaardige plaats in. Hij was handwerksman — hij was voor zichzelf werkend leerlooier in Siegburg — en daardoor met den arbeid bekend, die noch het geesteloos zwoegen van den proletariër, noch de abstracte geestesarbeid van den studiemensch was, maar de ouderwetsche vereeniging van beide in het ambacht. Van neiging een studiemensch, en vooral een denker, werd hij „de filosoof van het proletariaat”, dien Marx en Engels op het punt van wijsgeerig inzicht als huns gelijke beschouwden. Zijn wijsgeerig-kalme natuur hield hem buiten het gewoel van den dagelijkschen klassenstrijd; zijn beteekenis voor ons ligt dan ook in het heldere inzicht, dat zijn filosofische geschriften ons geven. Maar de enkele keeren, dat hij zich in den klassenstrijd mengde, zijn teekenend voor zijn opvattingen en brengen op leerzame wijze in practijk, wat aan zijn theorie als practische leering voor onzen strijd waarde geeft.

Het was in 1886. — hij was naar Amerika verhuisd, waar zijn zoon voor de gehele familie een bestaan had veroverd, en hij dus rustig voor zijn studie kon leven — toen in Chicago bij een groote werkeloosendemonstratie die de bourgeoisie schrik aanjoeg, een bom geworpen werd, waarschijnlijk door een politespion. Daarop volgde een geweldige ophitscampagne tegen de anarchistische leiders der Chicagosche arbeidersbeweging; de redacteurs van het arbeidersblad werden in hechtenis genomen en daarna na een schandelijk partijdig proces veroordeeld en terechtgesteld; zij zijn de „martelaren van Chicago”, die nog elk jaar door de anarchisten herdacht worden. Ieder, die verdacht werd, met hen in verbinding te staan, was vogelvrij, en er behoorde meer dan gewone moed toe, om zich te midden van die razende, bloeddorstige bourgeoisie solidair met de aangeklaagden te verklaren. Toen was het, dat Dietzgen op het bureau van het blad kwam en zijn hulp voor de redactie aanbood, zoolang daarin niet voorzien was. Hij was geen anarchist, maar sociaal-democraat; doch boven dit verschil stond thans het belang, dat de arbeiders in Chicago niet door hun krant in den steek gelaten werden, nu de heele bende van „orde”-mannen op hen aanviel, hen met schimp en laster overlaadde en al hun organisaties vernietigen wilde.

Deze daad, waarover hij met zijn Amerikaansche partijgenooten en vrienden in ernstigen onmin kwam, teekent niet slechts zijn rustigen, moedigen, onversaagden geest, maar tegelijk de filosofische overtuiging, die in zijn geschriften in de stelling uitgesproken wordt dat elke waarheid, ook de waarste, slechts binnen bepaalde grenzen geldt. Zoozeer men als sociaal-democraat het anarchisme bestrijdt, kan er een toestand komen, waar een hooger belang gebiedt, met dezen vijand samen te gaan.

Het is hier de plaats niet, de waarde van Dietzgens filosofische geschriften voor de socialistische theorie in het licht te stellen. Wij hebben dat vroeger reeds elders gedaan, en hier ontbreekt er de ruimte voor. Maar onze theorie is met de practijk van de socialistische beweging ten nauwste verbonden; geen enkel stuk theorie, dat alleen voor geleerden een abstract belang heeft; zoo vindt ook Dietzgens filosofische theorie in onze practijk haar toepassing, en daarover, over haar toepassing op de Hollandsche practijk, kan een woord hier van pas zijn.

Uit de daad en uit het woord, die wij vermeldden, spreekt het volkomen tegendeel van de engheid, van het bekrompen zich blindstaren op de eigen waarheid, die zich in onze beweging soms zoo sterk uitspreken. Het is een natuurlijke neiging in den mensch, om de grenzen niet te zien van wat hij als waarheid kent. Wij hebben geleerd en ondervonden, wij voelen het heel secuur en zeker, duizenden ervaringen spreken er voor, dat wij slechts door de practijk van den dagelijkschen parlementairen strijd, voetje voor voetje winnend, verderkomen kunnen en dat de anarchisten, die het parlementarisme verkeerd en overbodig achten, en alleen maar aan revolutie denken, het mis hebben. Maar deze waarheid is niet absoluut, zij heeft haar grenzen. Ontwikkelt de arbeidersbeweging zich door het parlementarisme steeds meer, dan treden tegelijk de onvolkomenheden van deze methode op; het blijkt onmogelijk, daarmee alleen ons doel te bereiken; een revolutionaire strijd der massa's zelf met andere krachtiger middelen blijkt noodig. In landen met een

pas beginnende beweging ziet men dat vaak nog niet; wie echter tegelijk naar verder ontwikkelde landen ziet, bemerkt dat licht. Wie echter dogmatisch zweert bij de eenmaal geleerde formule van de voortreffelijkheid van het parlementarisme, en dat, wat in deze omstandigheden waar is, voor eeuwige en grenzeloze waarheid houdt, spreekt over dat ruimere inzicht als van „afzakken naar het anarchisme.”

Van hetzelfde kaliber is de nuchtere, kalme geest, die het N. V. V. in de moderne vakvereenigingen prijst. Terecht, want het is een onomstootelijke waarheid, dat alleen door die nuchtere, practisch berekenende geest de vakvereenigingen er boven op kunnen komen; hooge contributie, strenge discipline, geen verstrekkende doelen, maar alleen op betere arbeidsvoorwaarden werken, geen toegeven aan gevoel, maar den strijd als een nuchtere geldzaak voeren: wie geld heeft, kan 't uithouden en wie het niet heeft, moet bukken. Maar ook deze waarheid heeft haar grenzen; zijn de vakvereenigingen eenmaal tot zekere hoogte gekomen, dan bemerken ze, dat deze waarheden wormstekig worden; dan kunnen hun kassen niet tegen die der kapitalisten op, dan treedt de opofferingsgezindheid voor de berekening in de plaats, dan moeten zij verder kijken, dan alleen naar de patroonsbonden, tegen den staat gaan vechten, revolutionair optreden.

Om aan dien dogmatisch-enghartigen geest te ontkomen, die alleen de naaste eigen waarheid ziet, hebben we geen filosofie noodig; daartoe is het voldoende, wat verder te kijken, zich niet door leuzen en praatjes over de eigen voortreffelijkheid te laten verblinden. Bij ons is niet het absolute licht, bij den tegenstander niet de zwarte duisternis. Maar verliezen wij daarbij nu niet alle vastheid? Is dit niet de slappe overtuigingloze twijfelzucht, die vindt, dat iedereen eigenlijk een beetje gelijk heeft? Hoe kan men zijn volle kracht geven aan een zaak, waarin men zelf maar half gelooft? Hoe kan men met energie voor iets strijden, dat maar half waar is?

Hier komt nu de waarheid van het inzicht te voorschijn, dat Dietzgens filosofie ons geeft. Het is onjuist, dat, waarvoor wij strijden, maar half waar is. Wie het zoo verstaat, verstaat er niets van. Een waarheid, die haar grenzen heeft, is binnen die grenzen volkomen, onomstootelijk waar. Geen twijfel aan de waarheid, maar twijfel aan de absolute geldigheid van een waarheid leert Dietzgen ons. De menschen hebben steeds de doeleinden en meeningen, waarvoor zij stredden, voor absolute, zelfs goddelijke voortreffelijkheid en waarheid gehouden; wij moeten inzien, dat wij al onze kracht moeten geven voor de betrekkelijke doeleinden en waarheden, die voor onze omstandigheden gelden. Van de verderfelijke, bekrompenmakende illusie, dat zij absoluut gelden, moeten wij ons vrijhouden.

Wanneer wij met kracht den parlementairen strijd der partij en de tactiek der moderne vakvereenigingen van het N. V. V. voorstaan, doen wij dat niet, omdat wij deze voor altijd en overal als het inbegrip van alle wijsheid beschouwen, maar omdat wij ze voor onze omstandigheden voor doelmatig en noodzakelijk houden. En aan de waarde, die wij er aan hechten, wordt in het minst geen afbreuk gedaan door het inzicht, dat zij hun grenzen hebben en andere methoden van strijd en propaganda daarnaast noodig zijn.

Zoo ziet men, dat Dietzgen voor ons niet een

abstract geleerde is, wiens geschriften voor de practijk der arbeidersbeweging zonder belang zijn. Zij verhelderen niet slechts het theoretisch inzicht dergenen, die onze theorie grondig willen kennen, maar zij zijn ook in staat de praktische inzichten te verhelderen bij ieder, die den proletarischen klassenstrijd op doeltreffende wijze wil meestrijden. A. P.

Nationaal of Internationaal?

II.

De meerderheid der Partij ging bij het aannemen van de Groninger motie uit van het, op onvoldoende theoretische scholing gebaseerde inzicht, dat het mogelijk zou zijn, groote scharen christelijke arbeiders te winnen, indien men hun, niet alleen en uitsluitend de maatschappelijke eischen van het program voorhiel, maar bovendien nog bevrediging beloofde van hun godsdienstige, d. i. burgerlijke geestesbehoeften. Een school, waarin het kind met Christelijke, d. i. burgerlijke dogma's wordt volgestopt, mits overigens dat onderwijs voldoet aan zekere materiele eischen, werd door de Partij aanvaard, onder de valsche en schijnschoone leuze van vrijheid van overtuiging voor de arbeiders. Alsof de wetenschap ons niet leerde, dat het Christelijk geloof, de Christelijke dogma's een hinderpaal vormen voor de geestelijke bevrijding der arbeiders, de bevrijding, die bestaat in het zich leeren indenken in de proletarische wereldbeschouwing.

Doch bij de aanvaarding der anti-internationale houding tegenover de school van het proletariaat, bleef het niet.

Enmaal in de overtuiging, dat het hoofddoel van de propaganda moest zijn, althans voor den naasten tijd, de Christelijke arbeiders te winnen, vóór zij gereed waren zich ook geestelijk los te maken van de bezittende klasse — wat een utopie is — ontstond er zeer spoedig of liever versterkte zich een neiging om dezelfde arbeidersgroepen te winnen door hun de sociaaldemocratie voor te houden als een soort van voltooiing van het Christendom.

In alle arbeiderspartijen, die ontstaan in landen met twee groote confessies, welk feit op zichzelf aan de bewustwording der arbeidersklasse eigenaardige bezwaren in den weg legt, die hier weer niet nader kunnen worden uitgesponnen, in de arbeiderspartijen dus die te maken hebben met een proletariaat, voor wie de godsdienst meer is dan bv. in de landen met één religie als Frankrijk of Italië, namelijk een vorm van hun onbewust klassegevoel, wordt, gelijk van zelf spreekt, vaker of minder vaak in de propaganda een paralel getrokken tusschen de schijnbare overeenkomst van de Christelijke leeringen in den vorm b.v. waarin deze zich voordoen aan moderne ethisch aangelegde naturen, en de idealen der sociaal-democratie. (Voorbeelden zijn zeker overvloedig, aangezien we dat verwaterde Christendom, dat met het historische Christendom niets te doen heeft en dat ontsproten is aan het brein van typische bourgeois als Renan e. a., hier te lande maar al te goed kennen).

Doch geheel iets anders dan dat dit te hooi en te gras eens geschiedt, zooals in Duitschland door een P. Göhre, een vrij-religieuzen, is het, wanneer de Partij in haar officieele en leidende organen deze taktiek met voorliefde gaat toepassen.

Dit nu is hier te lande sinds de Kuijper-aera en de Groninger motie meer en meer het geval geworden.

Reeds de wijze, waarop Troelstra b.v. in de Kamer tegenover het positieve Christendom van Kuyper, dien godsdienst van militarisme, loonslavernij en warenproductie, een soort van verheven, ethisch, modern-Christelijk ideaal stelde, waarvan de sociaal-democratie de incarnatie zou zijn, in plaats van den maatschappelijken ondergrond en de historische wording der anti-these zoo mogelijk aan te toonen, leverde daarvan een kras voorbeeld.

En sinds dien is deze taktiek, is deze strooming in onze Partij versterkt, is zij als 't ware de officieele houding der Partij geworden.

Evenwel: met deze geesteshouding loopt een andere parallel, die op het eerste gezicht volkomen met haar in strijd schijnt, doch die inderdaad niets is dan haar noodzakelijk complement (aanvulling), eveneens een gevolg van een bepaalde taktiek, de opportunistische, die men echter in dit geval beter doet revisionistisch te noemen.

Wij meenen een soort van anti-clericalisme.

In schijn staat de anti-clericale houding, die b.v. in ons partijorgaan steeds zeer sterk in het Buitenlandsch Overzicht aan den dag trad, doch die vooral in het afgelopen jaar in alle kolommen is doorgedrongen en die ook in de houding der Kamerfractie dit jaar zeer duidelijk heeft gesproken, in flagranten strijd met de godsdienstig-ethische, die nu zoo hinderlijk gaseert. Inderdaad is zij niet op dezelfde wijze ontstaan, maar vult zij de andere aan.

Daar zijn landen, waar de sociaal-democratie bewust den strijd tegen het clericalisme voert met alle scherpste, d. i. tegen de kerk, zoowel als tegen de kerkeleer en de kerkelijke school. Zoo Frankrijk en België.

Hier aanvaarden wij echter de clericale school en toch waarschuwen wij, gelijk Troelstra in de Kamer deed, tegen de hand over hand toenemende macht van het clericalisme.

Hoe dit te verklaren?

De reden hiervan moeten wij zoeken eensdeels in de taktiek, die democratische elementen uit de kerkelijke partijen en godsdienstige arbeiders tracht te winnen, zonder dat zij hun godsdienst in den steek hebben gelaten, andersdeels in de politieke houding der Partij ten opzichte van de zoogenaamde burgerlijke democratie.

¹⁾ Bij de begrotingsdebatten: zie mijn artikel in *De Nieuwe Tijd* van Januari.

Hier treffen wij trouwens meteen de revisionistische of reformistische taktiek in haar meest duidelijke en gevaarlijke gedaante.

...

Het Congres van Den Haag in 1905, het slechtste congres, zooals Troelstra het heeft gequalificeerd, dat de taktiek der Partij met het oog op de aanstaande algemeene verkiezingen moest vaststellen, besloot, dat die taktiek revolutionair, proletarisch, Marxistisch zou zijn, slechts gericht op het doel, dat voor ons deze verkiezingen moest beheerschen: het Algemeen Kiesrecht.

De leidende organen der Partij stapten, toen het op de uiting van deze taktiek aankwam, over het congres-besluit heen, met al de gemakelijkheid, waarmee regeeringen een verdrag plegen te verscheuren, zoodra dit een stuk papier is geworden in stede van de uitdrukking der werkelijke machtsverhoudingen.

De Partij bewaarde bij de herstemmingen van 1905 niet de zuiver anti-kapitalistische houding, die het Congres in een vleug van geestdrift had aangegeven; zij liet zich, met weinige uitzonderingen, verleiden tot het steunen van de anti-clericale elementen der bourgeoisie tegenover de clericale, ook al boden deze elementen den arbeiders geen anderen waarborg dan dien van hun anti-Kuypergezindheid.

Een links-liberaal ministerie trad uit de verkiezingen te voorschijn en, of zij het wilde of niet, van dat oogenblik was de Partij de uiterste linkervleugel van een anti-clericale blok. In de politiek gelden niet de woorden, maar de daden en dit geldt ook voor een proletarische Partij.

De Partij had door de daad te kennen gegeven, dat zij de voorkeur gaf aan de niet-clericale elementen der bourgeoisie boven de clericale; alle verzekeringen daarmee in strijd konden tegen dit feit niet opwegen.

Sindsdien is door de nederlaag van de revolutionaire taktiek op het Congres van Utrecht, — men weet, met welke middelen bereikt — de nederlaag, waarvan Haarlem slechts de voltooiing is geweest, de reformistische taktiek bezegeld.

Onze Kamerfractie is sinds twee jaar volkomen bewust op weg naar een democratisch Blok, zoo ongeveer als de Italiaansche reformisten, die dit echter openlijk erkennen.

Bij de verkiezingen van den afgelopen zomer was de officieele partijtaktiek gericht op een omzetting der Eerste Kamer en eerst toen de uitslag der eerste stemming leerde, dat die hoop, welke ons P.B. had gekoesterd met de liberalen van Tydeman tot Treub, ijdel was, veranderde men van front, wat niet weg nam, dat nog bij de herstemmingen een Partijbestuurder in Rotterdam alles op haren en snaren zette om te verhinderen, dat een afdeeling bij de herstemming tusschen een conservatieven liberaal en een dito-clericale haar kiezers de proletarische houding voorschreef, namelijk onthouding van stemmen.

De kiesrechtstrijd dreigde, door de houding van Troelstra en de fractie in 't algemeen, te onttaarden in een politiek spel, wat de looze Unie-liberalen met hun spitsbroeders de heeren vrijzinnig-democraten, er van trachten te maken. Immers: door het blanco te aanvaarden, zij 't dan ook nog zoo onwillig en lauw, werd het klasse belang, de revolutionaire beteekenis van den strijd om het A. K. verdoezeld.

Behoeven wij te herinneren aan de houding der fractie in zake het militarisme? Mendels heeft er zoeven in een artikel in de „Nieuwe Tijd” nog uitvoerig op gewezen, hoe de zucht om de belangen der miliciens te dienen, — op zichzelf natuurlijk uitstekend — den strijd tegen Moloch als zoodanig dreigde te doen vertragen.

Zijn er tevens geen symptomen te over? Symptomen, meer nog niet, maar die alle te zamen, indien wij niet waakzaam zijn, ons dreigen te voeren naar het terrein, waar de arbeidersklasse zich op straffe van afdwaling en vertraging, niet op mag begeven?

We herinneren aan het voorstel Van Kol om in zake de stelling van Amsterdam een onderzoek te doen instellen nopens haar militaire bruikbaarheid, terwijl het op den weg der burgerlijke democratie, laat staan van de proletarische, had gelegen de onzinnigheid onzer versterking a priori aan te toonen; wij herinneren aan het feit, dat de geheele fractie, minus Ter Laan, stemde voor den bouw van kazernes voor de koloniale reserve.

Veel erger echter is het feit, dat Troelstra bij de algemeene debatten over de begroting op 13 November in zijn groote rede de antithese conservatief-vooruitstrevend opnieuw stelde tegenover de clericale antithese. Bezieet men de partijverhoudingen zóó, op een totaal ideologische wijze, in stede van historisch-materialistisch, dan moet wel het juiste kompas bij de vaart op de kapitalistische zee naar de socialistische stranden ontbreken.

Resumeeren wij.

De taktiek, die in de Partij sinds 1905 totaal heeft gezegevierd, is voor ons de verkeerde, wijl zij meer het oog gericht houdt op het onmiddellijk succes en daarbij van opportunistische overwegingen uitgaat, dan dat zij voeling houdt met de internationale beweging, die ons leert, dat de klassenstrijd steeds scherper vormen aanneemt. Deze taktiek mag nationaal genoemd worden in tegenstelling tot de internationale, die in de nauwste aaneensluiting met onze broeders over de grenzen, voor alles de Duitschers, het meeste heil ziet. Zij heeft bovendien nog deze eigenaardigheid, dat zij, getuige Tietjerk en Twenthe, ons op verschillend economisch terrein, niet eens brengt datgene, wat haar zou kunnen rechtvaardigen, snel succes, door aantrekking van nog half burgerlijk denkende arbeiders.

De eenige weg om uit het slop te geraken, waarin de Partij zich bevindt, is de vernieuwing van den strijd voor het algemeen kiesrecht.

In dien strijd, die meer principieel, meer revolutionair,

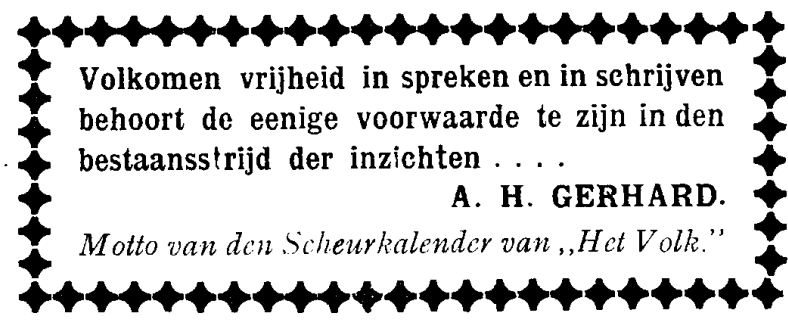
meer klassebewust moet gevoerd worden, wil hij indrukwekkend worden, dan tot nog toe het geval is geweest, ligt de eenige mogelijkheid om breede nieuwe arbeidersmassa's in onze actie te betrekken, om de arbeiders in de Partij zelf met nieuwe geestdrift te vervullen voor een strijd, die de hoogste eischen zal stellen aan onzen ijver en onze volharding.

In dien strijd ligt ook de mogelijkheid tot eendrachtig samenwerken der verschillende elementen en stroomingen in de Partij, wijl omtrent dien strijd allen het eens zijn.

Door dien strijd kan de vakverenigingsman opgeheven worden boven den eenigszins engen horizon, dien de dagelijkse vakstrijd om hem dreigt te trekken.

Kortom: in het teken van het algemeen kiesrecht kan de Partij, wanneer allen dit eendrachtig willen, weer worden, wat zij vooral behoort te zijn, internationaal en proletarisch.

v. R.

Volkomen vrijheid in spreken en in schrijven behoort de eenige voorwaarde te zijn in den bestaansstrijd der inzichten . . .

A. H. GERHARD.

Motto van den Scheurkalender van „Het Volk.”

Franeker.

Het Friesche Volksblad meent bij monde van v. d. H. te moeten opkomen tegen „een ontboezeming van den Amsterdamschen onderwijzer Ceton” in zake de mededeeling aan „Het Volk” gedaan en in 't redactionele deel overgenomen, dat Franeker binnenkort ons sterkste district zou zijn. Hij deelt ons daarin mede, dat de propaganda er steeds principieel sociaal-democratisch was, dat er nooit om der wille van een kiezer één schilfertje van de zuilen onzer partij afgebeiteld is en dat de verhouding tusschen het getal soc. kiezers en partijgenooten er waarschijnlijk beter is dan in Amsterdam III.

Dominee begrijpt klaarblijkelijk niet, dat, zoo dit alles al juist ware, wat ons verheugen zou, dit nog niets ter zake doet. „Wij weten nu eenmaal dat de ontwikkeling de soc. democratie niet voornamelijk op het platteland doet opbloeien, maar in meerdere mate in de groote steden en industriecentra.” Dat zijn niet onze woorden, doch die van 't jaarverslag der partij over 1906. Niet alleen de Amsterdamsche onderwijzer, doch ook de plattelandsche dominee kon dit weten, zool niet uit dit jaarverslag dan toch uit de gansche ontwikkeling der internationale.

C.

Kapitalistische Moraal!

Zooals onze lezers reeds zullen weten, hebben er eenigen tijd geleden onderhandelingen plaats gehad in de diamant-industrie tusschen de A. J. V. en den A. N. D. B. Doel dezer onderhandelingen was: den slechten toestand in de industrie zooveel mogelijk te verbeteren. Als men nu weet, dat de toch reeds zeer precaire toestand, die zijn oorzaken vond in de algemeen heerschende wereld-crisis, ten eerste werd verergerd door de z.g. eigenwerkmakerij (hierin bestaande, dat werklieden voor eigen rekening diamant kochten, verwerkten en verhandelden) dan kan men zich voorstellen, dat de patroons den A. N. D. B. het voorstel deden, de geheele industrie voor zekeren tijd stop te zetten. Immers, redeneerden de patroons, is een eerste vereischte tot het op peil houden van het geslepen product, dat de loonen die den laatsten tijd snel gestegen waren, niet plotseling aan een even snelle daling onderhevig waren, iets wat ongetwijfeld zou gebeuren, indien den werklieden bleef toegestaan, dat zij voor zich zelf tegen elk loon zouden kunnen blijven werken. Dat dit laatste inderdaad van grooten invloed is op het geslepen product, behoeft natuurlijk geen betoog, alhoewel een klein voorbeeld de hoegrootheid van dien invloed illustreert.

Stel dat een karaat ruwe diamant den patroon f 50 kost. Dat de bewerking van dat karaat ongeveer een week duurt en den patroon komt te staan op b.v. 80 gulden en dat van dat karaat diamant na de bewerking een 1/2 karaat overblijft. Dan kost een half karaat diamant den patroon: f 50 + f 80 = f 130 of per geheel karaat f 260. Nu koopt een werkmans hetzelde artikel tegen denzelfden prijs. Inplaats van de volle f 80 loon van den patroon te eischen, redeneert hij evenwel: ik ben werkeloos, verdien dus geen cent en kan dus met f 40 loon genoegen nemen te meer waar geen organisatorische bepaling zulks verbiedt. Dan kost hetzelde artikel den werkmans na de bewerking f 50 + f 40 = f 90 per half karaat of f 180 per geheel karaat. Dat maakt dus een verschil in prijs van f 80 per karaat of ruim 30%. Zooals men weet, is een niet onbeduidende concurrentie tegenover den patroon.

Het gevaar voor daling der prijs niet alleen, doch voor daling der loonen in het bijzonder erkennende, meende de A.N.D.B. evenwel dat het noodzakelijk was, ging men tot stopzetten der industrie over, de minimum tarieven die reeds lang verouderd waren en bij benadering niet in verhouding stonden tot de betaald wordende loonen, te verhoogen. Daarvan wilde de A.J.V. echter niet weten. Het laat zich volkomen begrijpen, dat ook de juweliers van hun kant alles zouden doen om de loonen op peil te houden, hij de onderhandelingen met de patroons opgaaf.

Dat zat de heeren tamelijk dwars en men verzuimde niet, daarvan blijken te geven in de verschillende burgerlijke bladen.

Inmiddels beraadslaagde de A.N.D.B. met hare zusterorganisaties rustig voort, wat tot handhaving der loonen gedaan moest worden en men besloot buiten de A.J.V. om, de eigenwerkmakerij te verbieden en zelf voor de handhaving der loonen te zullen zorgen. De uitvoering evenwel van dat besluit, waaraan zooveel hinderpalen vast zaten, omdat men ook met Antwerpen te maken had en met de huisindustrie rekening moest houden, liet voor de heeren werkgevers te lang op zich wachten en wetende dat de A.N.D.B. aan het vergaderen was om een definitief besluit te nemen, besloot men denzelfden avond om zoo'n besluit te forceeren, alle loonovereenkomsten met den A.N.D.B. gesloten op te zeggen, „als een vod in de scheurmand te gooien”, gelijk Wibaut het noemt.

Men ziet hieruit, hoeveel de werkgevers over hadden om een algeheele stopzetting van de industrie te bewerkstelligen. Wij zeiden immers in het begin, dat de juweliërs niets zoo gevaarlijk voor den prijs van hun „geslepen” vonden als een daling der loonen, terwijl zij nu maar in godsnaam die loonen er aan waagden.

Inmiddels besloot de A.N.D.B. tot stopzetten hier zoowel als te Antwerpen. En ziet, denzelfden dag dat de A.N.D.B. de heele boel stop zet en het bewijs geeft van een volkomen macht om zijn besluit door te voeren, den zelfden dag dat met een bewonderenswaardige eenheid wordt bewezen dat men den toestand beheerscht, den zelfden dag, dat dan „eindelijk” aan het groote verlangen der juweliërs door een daad uiting wordt gegeven, gaat de grootste patroon de firma Asscher, een van de invloedrijkste bestuurders der A.J.V. aan den arbeid met 'n 80 man.

Zoo zien wij aan den eenen kant de arbeiders-moraal zich afspiegelende in waardigheid, vastberadenheid, offervaardigheid en trouw. Aan den anderen kant de kapitalistische zich uitende in egoïsme, karakterloosheid en trouweloosheid.

CULLINAN.

Ons Congres.

Een vreemde tijd is het toch tegenwoordig in onze partij, een tijd, waarin het nog noodzakelijk is, dingen te herhalen, waarvan ieder vroeger dacht, dat ze tot de „communis opinio”, de gemeenschappelijke meening der beide richtingen behoorden. Het is zoo ver gekomen, dat men van hen, die willen dat de partij steeds meer en meer op internationaal standpunt komt te staan, verklaart, dat zij wel van liefde tot het socialisme, niet van liefde voor de partij zijn vervuld. Zij, de „Marxisten”, zouden dus wel eene platonische liefde voor het „socialisme” gevoelen, maar indifferenter, om geen erger woord te gebruiken, onverschillig staan, tegenover de organisatie, die dat socialisme heeft te brengen. Het „proletariërs vereenigt U,” het eenige maar ook onmisbare dogma van het Marxisme zou dan door de „dogmatic” wel heel slecht begrepen zijn. Liefde voor het socialisme is onverbreekbaar verbonden met liefde voor onze partij, en juist die liefde tot de partij is het, die ons de woorden spreken doet, die zoo vele, ja laten wij gerust zeggen, nog de groote meerderheid der partijgenooten kwetsen en verbitteren.

Voor ons mag dat laatste echter geen reden zijn één woord niet uit te spreken, wat wij meenen, dat gesproken worden moet. De hoogste liefde tot de partij mag ons niet terughouden, van het uitspreken der waarheid, zooals wij die zien, eene waarheid, die door niemand ontkend kan worden, die zegt de Marxistische denkwijze te aanvaarden.

Waar ligt thans het zwaartepunt onzer partij? Is dit te vinden in de groote steden en industrie-centra of ligt het in de Friesche dorpen en gehuchten? Wij treuren niet, omdat de partij op het Friesche platteland doordringt, wij constateeren slechts het feit, dat tegenover den groei op het platteland er nagenoeg geen groei in die plaatsen geweest is, waar onze partij haren krachtigsten voedingsbodem moet vinden.

En daaruit trekken wij de voor iederen Marxist onvermijdelijke conclusie, dat zoo wij in die richting doorgaan, de partij natuur-noodzakelijk van karakter veranderen zal, het socialistische hoe langer hoe meer op den achtergrond moet geraken, het aspect onzer partij dat van een „volks-partij” worden zal. Dit is geen verwijt aan wien dan ook, het is slechts het toepassen van onze methode van onderzoek op onze eigen partij. Zij, voor wie „het Marxisme privaatzaak is”, onze partijgenooten uit de Blijde Wereld mogen dit ontkennen, niet echter onze andere kameraden, die volgens eigen zeggen nog steeds op Marxistisch standpunt staan.

Niet in de dorpen, waar een handjevol menschen bijeen zijn, wier economische positie half proletarisch, half kleinburgerlijk is, niet op de kale heide met haar plaggenhutten kan het denken ontstaan, dat het proletariaat noodig heeft in zijnen grootschen strijd, een geheel nieuwe ideeënwereld, volgens ons gesmade „Materialisten”, een onmisbare voorwaarde voor het tot stand komen van het socialisme. Niet daar zal de groote machtsvorming van de werkerklasse mogelijk zijn, waar zij uren van elkander, verspreid leven en wonen!

Daar is niet in de eerste plaats de werfkracht van het socialisme te beproeven, daar borrelt het proletarisch denken niet op als uit eene wel, daar is nog het oord voor kleinburgerlijke ideologen. En het is dan ook geen toeval, dat in het Friesche Volksblad van 11 April, het „weekblad” van onze partij, een nieuw soort mysticisatie „het aanbidden” van de Godheid, „de eenheid met het Alleen” wordt geleerd.

Niet voor den christen-socialist, maar wel voor onze „Marxistische” partijleiding en organen moet dit een teeken, een symptoom zijn, van de richting waarin wij gaan.

„De grondwet der sociaal-democratie,” zoo werd het Communistisch Manifest door „Het Volk” genoemd, leert

ons toch dat „die heilige siddering der vrome dweperij,” „de klein burgerlijke weemoed,” niet meer het gevoel der socialistischen zijn mag. Zestig jaar geleden werd ons daar reeds aangetoond, dat het socialisme gebracht moet worden door de menschen „die gedwongen zijn hun plaats in het leven, hun wederzijdsche verhoudingen met nuchtere oogen aan te zien.”

Wij herhalen, dat gaat de groei onzer partij in deze richting voort, ook hier wederom de groei in haar tegendeel omslaan zal, en inplaats van een vooruitgang een belemmering van het socialisme bewerkstelligen. De geheele partij zal hoe langer hoe meer de nadeelige gevolgen ondervinden, ja het ergste, het ophouden van het socialistisch-zijn wordt het onvermijdelijk einde, tenzij de tegentendenzen sterk genoeg zijn.

Hegel, Marx' groote leermeester, noemde het doel van de wetenschap: *verklaren wat is*, geheel analoog aan wat Lassalle, de agitator der Sociaal Democratie, die eenheid van politiek en wetenschap, van de politiek zeide: „Alle groote politieke actie bestaat in het uitspreken van dat wat is.” De Sociaal Democratische Partij, de „Marxistische” S. D. A. P. mag dus nooit of nimmer beletten op welke wijze dan ook, dat wordt verklaard en uitgesproken wat is. Door het vrije woord ook maar de minste belemmering in den weg te leggen, zou zij haar eigen leven ondermijnen.

Maar zoo dit niet gebeurt, zoo de vrije critiek toegestaan wordt, dan leeren Hegel en Lassalle ons wederom, dat wij niet behoeven te wanhopen. De dialectiek zegt ons, dat de tegenstellingen in de werkelijkheid slechts door de beweging kunnen worden overbrugd. De beweging, die onze partij van nog half-kleinburgerlijk tot revolutionair-proletarisch maken kan, het is de strijd om het algemeen kiesrecht. De groei van dezen strijd zal alleen het zwaartepunt der S. D. A. P. naar de groote steden en industrie-centra kunnen verplaatsen. Echter moet deze strijd dan ook zijn revolutionair-proletarisch.

De beste wensch voor ons Arnhemsch Congres zijn Lassalle's woorden, die reeds in het eerste nummer van „De Tribune” werden aangehaald, en die wij thans bij het begin van het tweede halfjaar herhalen:

„De arbeidersklasse moet zich als zelfstandige politieke partij organiseren en het algemeene, gelijke kiesrecht tot banier harer beginselen, tot haar bevrijdingswoord maken.”

S. D. W.

Over en uit het Buitenland.

Toen wij een vorige maal, in het nummer van 4 April, schreven over den strijd onzer Duitsche broeders, konden wij nog vermelden, dat de Centrale der vakvereeningen de Duitsche arbeiders in overeenstemming met het Partijbestuur oppriep tot een laatste poging tegen de nieuwe uitzonderingswet, die de arbeidersbeweging niet het minst in haar economischen strijd bedreigde. Nu, nu wij 14 dagen verder zijn, is het uitzonderingsontwerp, de nieuwe wet op de vereeningen wet geworden.

De Blok-meerderheid, de vrijzinnigen van alle schakeering, de groot-industrieelen of nationaal-liberalen met de jonkers of conservatieven hebben in eenige stormachtige zittingen met vertrapping van de parlementaire rechten der minderheid het ontwerp tot wet verheven.

Een nieuwe stap is gedaan op den weg die voert naar de Duitsche Revolutie.

Immers: sinds de aera der sociale „hervormingen” die volgde als reactie op de socialistischen wet, is de Duitsche wetgeving niets anders meer dan een schakel van gedeeltelijk geslaagde, gedeeltelijk atgeslagen pogingen om de Duitsche arbeidersbeweging buiten het gemeene recht te stellen, haar langzaam doch zeker te dringen in een positie, waar nog slechts de Revolutie mogelijk is of . . . de onderwerping en de knechtschap.

En zoo werkt niemand harder dan de Duitsche bourgeoisie in al haar lagen aan het aanëensmeden der arbeidersbeweging tot een groot en ondeelbaar politiek leger.

Dit is het groote, het wereldhistorische belang van deze dingen, niet het minst voor ons, economisch aanhangsel van Duitschland, gelijk wij het in de 18e eeuw van Frankrijk waren, dat de geheele arbeidersbeweging in Duitschland zoo meer en meer wordt tot een politieke strijd, met als eenige en onvermijdelijke uitkomst, de Revolutie.

De vakvereeningen mogen het liever niet wenschen, de leiders der vakbeweging mogen de voorkeur geven, theoretisch, aan een vreedzamen strijd om hooger levenspeil, om sociale wetten: de Duitsche bourgeoisie zegt niet alleen, doch zij bewijst door haar daden: wij willen geen vreedzame verheffing, wij willen geen constitutioneele fabriek, wij willen geen sociale hervormingen, wij willen en wij maken: uitzonderingswetten om u te knevelen, hooge tarieven om uw levensmiddelen te doen stijgen in prijs en u als consumenten uit te buiten, toenemende uitgaven voor militarisme en de vloot, wereldpolitiek, koloniale oorlogen, imperialistische bankpolitiek.

Een strijd, waaraan alles ondergeschikt is, waarbij alles van tweederangs belang wordt, de politieke strijd, de strijd om . . . te leven, om te bestaan, te zijn of niet te zijn, maar tevens en daardoor, ook om het hoogste, om de macht.

De wet op de vereeningen, die de Polen verder onrecht, die de Poolsche, Galicische, Kroatische en andere niet-Duitsch sprekende arbeiders tot weerloze heloten in dienst van de mijnbaronnen en fabriekssatrapen poogt te vernederen, die de agitatie onder de jeugdige arbeiders tracht te verhinderen, die de politie in een aantal Duitsche staten en staatjes met tot nog toe een vrij redelijk vereenigingsrecht, grootere macht in handen geeft, die wet is de

natuurlijke vrucht van de Rijksdagverkiezingen van 1907, van den 25sten Januari.

Zij was noch de eerste, noch zal zij de laatste zijn. Zij toont ook den meest verblinden revisionist, die op een „herleving” van het Duitsche liberalisme hoopte, zooals „Het Volk” o.a. in Februari 1907 deed, dat de Duitsche arbeidersklasse in haar strijd tegen de reactie allèen staat, allèen maar juist daardoor des te sterker.

De burgerlijke democratie is dood: bouwen wij dus verwachtingen op die lijken dan begaan wij de grootste fout, die een sociaaldemocraat in onze dagen kan begaan.

* * *

De strijd om de verkiezingen voor het Pruisische drie-klassen-parlement is begonnen en het Duitsche Partijbestuur heeft de partijgenooten opgeroepen tot een algemeen opmarsch tegen het bolwerk der reactie in haar meest hatelijke gedaante. Onze Pruisische partijgenooten zullen in dien strijd heel hun geweldigen ijver en taaië volharding ontplooiën, zonder zich daarbij eenige illusies te maken omtrent het directe resultaat van dezen verkiezingsstrijd.

Het is niet uitgesloten, dat het ditmaal mogelijk zal zijn, een of twee sociaal-democraten in deze sterkte der heerschers te brengen, maar, hoezeer niets verzuimd mag en zal worden om dit resultaat te bereiken, verderfelijker en dwaas zou het zijn in dezen strijd iets anders te zien dan een kleine episode in den strijd tegen het Pruisische drieklassen-onrecht en . . . tegen Pruisen.

Bebel heeft het onlangs in den Rijksdag weer gezegd: Pruisen moet verdwijnen, wil Duitschland, wil de Duitsche arbeidersklasse vrij worden. Zoo goed als Saksen verdwijnen moet en Beieren en de 50 overige vaderlandjes, die als zoovele ruines uit het verleden den Duitschen bodem nog ontsieren.

En dat deze strijd langs parlementairen weg niet zal worden gevoerd, waarlijk om dat te begrijpen is niet bijzonder veel inzicht in de geschiedenis der burgerlijke Revoluties mogelijk. Nooit nog is door parlementaire actie een enigszins beteekende ommekeer in de politieke verhoudingen tot stand gekomen. Hoeveel te minder kan het dan het geval zijn in den strijd der arbeiders. nu en in de toekomst, terwijl wij zien, dat het Parlement niet alleen een steeds slechter gevechtsterrein oplevert voor onzen strijd, maar ook dat de parlementen steeds machtelozer worden om groote en beteekende dingen tot stand te brengen. In de parlementaire machteloosheid weerspiegelt zich slechts het feit, dat de bourgeoisie voor de verzorging harer belangen de Parlementen in steeds mindere mate behoeft, hoezeer zij even sterk den schijn moet bewaren, als beslisten de Parlementen nog, gelijk vroeger, over de belangen der volken.

Hoeden wij ons dan ook, gelijk onze Duitsche broeders, voor illusies, die zelfs onze burgerlijke vijanden niet meer koesteren.

* * *

Gaat werkelijk de Amerikaanse arbeider in grooten getale ontwaken?

Gaat hij inzien, dat ook zijn strijd een politieke strijd zal en moet zijn, op straffe van niet te zijn, ten minste niets te bereiken?

Dat hij ontwaken zal, wie onzer heeft daar ooit aan getwijfeld?

Zelfs een W. Sombart, de Duitsche professor, die de sociaaldemocratie goed kent al haat hij haar, zegt in zijn bekend werkje: „Waarom is er in Amerika geen socialisme,” dat alle teekenen er op wijzen, dat de oorzaken, waardoor de Amerikaanse arbeider tot nog toe van het socialisme verwijderd werd, langzamerhand op houden te bestaan.

En nu, een crisis, heftig en een orkaan gelijk als geen andere, teistert de Unie. Vijf miljoen, zegge vijf miljoen, arbeiders zijn volgens de schatting van de burgerlijke „Federation of labour” (Arbeidsfederatie) op zwart zaad gezet. Hongeroproeren teisteren de Amerikaanse wereldsteden.

Wanneer het bericht juist is, dat een aantal arbeidersorganisaties, die in 't geheel 600.000 man vertegenwoordigen, uit de Federation van den heer Gompers, den vriend der milliardairs, zijn getreden en zich bij de socialistische beweging, althans tot een Onafhankelijke Arbeiderspartij hebben willen aansluiten, dan voorwaar gaat de crisis, niet vruchteloos voorbij.

De vreeselijke macht van het Amerikaanse kapitaal zal dan die scharen spoedig de leer van den fellen en onverzoenlijken klassenstrijd en de dialectiek inhameren, zonder welke de strijd om de macht niet met succes kan worden gevoerd.

Trouwens is dit wonder in een land, waar het nationaal vermogen, dat is het vermogen der kapitalisten, in 4 jaar, van 1900 tot 1904, gestegen is met 78000 miljoen Mark, van 371772 miljoen tot 450000 miljoen? Waar datzelfde vermogen in 25 jaar met 150 % is gestegen, van 183 tot 450 milliard?

v. R.

Over Canada en nog iets.

Een van de voor Europa, ellendige gevolgen van de crisis in Amerika is wel het terugkeeren van duizenden van immigranten naar hun landen van herkomst. Gedurende de drie eerste maanden van dit jaar kwamen 79.000 immigranten de Amerikaanse Republiek binnen. Gedurende de drie eerste maanden van het vorige jaar bedroeg dit cijfer 286.000. Dit jaar zijn evenwel sedert 1 Januari 194.000 vreemdelingen weggetrokken, tegen niet meer dan 64.000 gedurende het zelfde tijdperk van het vorige jaar. Wat Amerika vooral op het oogenblik bezighoudt, is, dat die terug-

keerende immigranten, naar officieele berekeningen, ongeveer 720 miljoen aan haar geld hebben meegenomen, grotendeels overgespaard loon. Dat is een verlies voor de Amerikaanse middelklassen. De kapitalisten krijgen het voor het grootste gedeelte toch wel weer binnen, dank zij ook hun internationaal werkende trusts.

Behalve de vreemdelingen die weer terug keeren, zijn het ook de Amerikanen zelf, die in grooten getale emigreren naar Canada, in de eerste plaats boeren, vervolgens ook gevoelende industriële arbeiders, die met hun arbeidskracht ook hun kapitaal, wat de landbouwers betreft, en hun technische wetenschap, wat de arbeiders aangaat, naar Canada importeren. De laatste soorten van emigranten kunnen reeds bij duizenden worden geteld. Canada is één van de landen, die bezig zijn zich voor hun landbouw- en hun nijverheidsproducten markten te veroveren, en wel op de meest wetenschappelijke, stelselmatige manier. Wat zulk een toestrooming van kapitaal, arbeidskracht en hersenen voor een opkomende en jeugdigsterke industrie moet beteekenen, is niet licht te onderschatten. Terzelfder tijd evenwel treedt Canada, groeiend als onafhankelijk producerend en exporteerend land, in steeds zonderlingere verhouding tot Engeland, het „moederland." Reeds heeft haar economisch al vrij sterke bourgeoisie zich in politiek opzicht, feitelijk, indien dan nog niet nominaal, van Engeland weten vrij te maken. Ofschoon een Britsche kolonie, is het al zoo ver gegaan als het onafhankelijk van Engeland uitzenden van consuls, en het sluiten van handels-tractaten. Haar ministers, in de eerste plaats mannen als Sir Wilfrid Laurier, bewaren tegenover Engeland wel een vriendelijk gezicht, maar zorgen er rijverig voor, dat Englands ministers en parlement in alle zaken van Canadeesch belang hun vingers thuis houden, en zich niet meer met Canadeesche zaken bemoeien dan voor die nieuwe bourgeoisie zonder schade voor haar stoffelijke belangen te dulden is. Die beweging van los-making uit het Britsche Rijksverband wordt niet weinig bevorderd door de instrooming van een krachtige, in alle opzichten weerbare bevolking van Amerikanen, die, van alle respect voor de traditionele opperhoogheid van den Engelschen koning, in een door-en-door burgerlijk-democratisch bestuurd reuzenrijk als Canada, aan de reeds vrij sterke tendens tot algeheele los-scheuring van het moederland nieuwe kracht zal verlenen.

Intusschen loont het de moeite meerdere gevolgen van de in Amerika geboren crisis te vergelijken met de gevolgen van vorige, voornamelijk in Engeland geboren crisissen. De geweldige geographische uitbreiding van het exploitatie-terrein van het moderne kapitalisme, met zijn aantrekking van arbeidskracht uit alle deelen van de wereld, met zijn dooreenmenging van de proletariërs van alle landen in allerlei deelen van de wereld: Australië, Amerika, Zuid-Afrika, Canada, — met zijn moderne, waarachtige volksverhuizingen — heeft wel tot gevolg dat de levenskracht van het kapitalisme langer duurt dan onze theoretici uit het midden van de negentiende eeuw meenden te mogen aannemen, doch bewerk daartegenover, dat het gedeelte van de wereld, dat rijp wordt gemaakt voor de klassen-looze, dit is, de sociaal-democratische of, zooals Marx het liever zeide, de Communistische Maatschappij, steeds wordt uitgebreid. Zooals in de oudheid de herders- en jagersvolken van het Oosten zich al plunderend, strijdend voortbewogen naar het Westen, eerst zoekend naar ruimer jacht- en weideveld, dan voortstuwend zooals een eenmaal in beweging gebracht lichaam moeilijk tot rust komt, zonder meer duidelijk te weten waarom werd voortgedrongen, en plundering en roof de gevolgen van onvermijdelijke botsingen, doel schenen te worden, — zoo zien we thans de proletariërs van alle landen, en vooral uit die landen waar de industrie in haar eerste sterke groei een massa van kleine bezitters expropriëert, zich in stroomen bewegen naar de centra van de wereld-industrie, naar de paradijzen van de Trusts, die ze aantrekken en afstooten, in duizendtallen, als een machtige, nieuwe natuurkracht die werkt op redelooze dingen. Door ook de jongste landen van de wereldbol in haar exploitatie te betrekken, de landen die ontbloeit zijn van een, in vergelijking tot hun oppervlakte, eenigszins noemenswaardig getal van ingeboren bezitlozen, en, gevolgelijk, ook van voldoende binnenlandsche consumenten, geraakte het kapitalisme nog eens in een ontzettenden bloei, woelt de wereld om, zooals het tot Europa beperkte kapitalisme nooit heeft kunnen doen, ontwortelt de naties in de meest verwijderde hoeken van de wereld, vermengt ze, ze samenbrengend uit Italië en Lithauen en Duitschland en Engeland en Amerika in één fabriek, en jaagt ze weer uiteen naar alle hemelstreken.

Nooit weefde de kapitalistische maatschappij zoo ijverig aan haar doodshemd als in het laatste tiental jaren. Wie aan de oppervlakte van de dingen bleef staan, zooals de theoretici van het ethische burgerdom, en de vulgair-economisten der Hoogeschoolen, en hun leerlingen onder de vele litteratoren der Sociaal-Democratie, zagen van die quantitative uitbreiding van het kapitalisme niet veel meer dan de eerste, directe gevolgen, en vergaten dat de uitbreiding van het exploitatie-terrein van het kapitalisme tevens met zich meebracht een verder doordringen van zijn verwoestende tendenzen, zoowel in de breedte als in de diepte, die in allerlei vormen zich ten slotte moesten uiten in een crisis van zulk een omvang, en van zoo veelsoortig uiterlijk, al naar de oeconomische gesteldheid van de landen waarin

zij zich openbaarde, als nog nimmer door onze grondleggende theoretici werd aanschouwd.

Wij hier in Holland, die zelfs nu nog de trekschuit niet geheel hebben zien verdwijnen, en die van de crisis in hoofdzaak slechts zien de verwoestingen op de geldmarkt, zij worden wel in een moeilijke positie geplaatst, wanneer wij de gevolgen van deze wereldcrisis hebben te beoordeelen, of haar oorsprong moeten bestudeeren. En waar die moeilijkheid zoo groot is, is het tevens natuurlijk dat de mannen van de praktijk, — zooals zij zich zelf zoo graag noemen, om daarmee hun innerlijke afkeer van de „grauwe" theorie kenbaar te maken, — het ontzettend revolutionerende karakter van de crisis en van het productie-proces dat ze heeft uitgebroeid, niet direct zien, en alleen daarvan onder vinden de oogenblikkelijk deprimeerende werking op een groot gedeelte van ons proletariaat. Verklaarbaar wordt dan de klacht, zooals wij die konden hooren uit den mond van een der vertegenwoordigers op het N.V.V.-congres, dat er in ons land te veel wordt gepraat over de crisis, waarmee wij de menschen nog maar bangen maken dan zij reeds zijn. Men noeme dit struisvogel-politiek als men wil, doch erkenne dan tevens, dat er alle reden is, zulke politiek verklaarbaar te achten, en zelfs natuurlijk in een omgeving als de onze, en dat een verdere en onvermoeide uitbreiding van de proletarische wetenschap-bij-uitstek, de oeconomie van het proletariaat, kritisch van oorsprong, kritisch van karakter, kritisch dus ook in haar toepassing en vorm van toepassing, voor het bewust worden van het Nederlandsche proletariaat en voor de gezonde, levenskrachtige uitbreiding van ons strijdleger (georganiseerd in S.D.A.P. en N.V.V.) uiterst noodwendig is. J. V.

Vrouwenrubriek.

Sluit U aan!

Waarde zusters, in dit laatste inleidingsartikel wil ik kort samenvatten wat wij in de 5 voorafgaande artikelen (zie nrs. 2, 6, 11, 16 en 21 van „De Tribune") hebben behandeld. Aan het slot stel ik mij voor, het in nr. 16 toegezegde bewijs te geven van de onmisbaarheid van het georganiseerd-zijn bij den strijd, die het klasse-bewuste proletariaat ter doorvoering van het socialisme tegen de bourgeoisie te voeren heeft.

Alzoo: wij toonden aan, dat de vrouwen ter wille van eigen bevrijding en ter wille van de bevrijding van heel het menschengeslacht — indien geëischt met opoffering van alles — mee den klassenstrijd hebben te strijden.

Dat zij door het kapitalisme tot strijden worden gedwongen, desnoods tegen hun wil. Dat, wanneer zij er zich ten volle van bewust worden, te strijden voor de verovering van *aller* leven ontdaan van bestaansonzekerheid, en voor *aller* bevrijding van iedere op bestaansonzekerheid berustende onderworpenheid van mensch tegenover mensch, een nieuw wezen zich in hen ontpopt en haar geheele eigen zijn een nieuwe beteekenis erlangt.

Wij wezen er op, dat het aandeel der vrouw in de voortplanting van het geslacht, het moederschap in den loop der eeuwen voor haar, naast en behalve de loonslavernij die ze deelt met den man, nog tot een bijkomstigen vorm van slavernij heeft geleid. Maar wij wezen er tevens op, dat ook die bijkomstige slavernij der vrouw zoo goed als de loonslavernij die zij met den man gemeen heeft, door het zich uit het kapitalisme ontwikkelende socialisme te niet zal worden gedaan. Wij voerden daarbij als bewijsgrond aan, dat het kapitalisme met zijn machines meer en meer den vroeger winstgevendenden gezinsarbeid ontnemende aan de vrouw, deze dwingt aan den algemeenen productie-arbeid deel te nemen.

Wij stelden in het licht, dat tengevolge der eeuwen-oude dubbele verslaving der vrouw, het socialistisch bewustzijn moeilijker doordrong tot haar dan tot den man, en wezen er op, dat dit een omstandigheid is, waarmee tot op dit oogenblik rekening gehouden moet worden.

Wij bespraken ten slotte de strijdmiddelen en de wapens welke het proletariaat in den klassenstrijd ten dienste staan en toonden ook hier aan, dat wederom ten gevolge harer tweevoudige slavernij, door en ten opzichte van de vrouw voor het oogenblik nog soms ietwat afwijkende strijdmiddelen moeten worden aangewend.

Ten slotte legden wij den vinger op de in het oog gevallen neiging, welke zich bij het bewuste proletariaat geopenbaard heeft, van somwijlen de vrijkoming der vrouw onvoldoende te behartigen. Wij noemden daarbij als algemeen voorbeeld de geschiedenis van het arbeiderskiesrecht in verschillende landen en als voorbeeld speciaal bij ons en van zeer jongen datum, het Goorsche voorstel voor ons op handen zijnd Congres.

Wij zijn dan nu genaderd tot het tweede punt: de onmisbaarheid van het georganiseerd zijn van het proletariaat. Stellen wij ons daartoe in de eerste plaats voor wat het is — dat proletariaat en wat de bourgeoisie. We zullen beginnen met de laatste. Welnu dan: de bourgeoisie dat is de groep, kleine maar niet ontzaglijk weerstandsvermogen, bestaande uit hen, in wie geest en lichaam de zorgvuldige verpleging tot uitersten bloei gebracht worden. Dezelfde omstandigheid, die deze zorgvuldige verpleging waarborgt, nam. de uitsluitende beschikking over den oogst van den totaal-arbeid der menschheid van vroegste tijden tot op heden, waarborgt hun ook de middelen, om die beschikking te verdedigen tegen het in aantal sterker proletariaat, dat mede-beschikking eischt.

Die middelen in één woord samengevat, zijn: de moderne staat. Afzonderlijk genomen zijn het: de wetgeving, het rechterlijke oordeel (de justitie), het toezicht-voen-boven (de politie), het steeds in reserve gehouden tucht- en dwangmiddel (het leger). Omvat wordt door de bourgeoisie: de groot-werkgevers, de geldkapitalisten, de met hooge en met de *allerhoogste* ambten en waardigheden bekleeden bij leger, vloot, justitie en regeering.

Tegen over dezen staat het proletariaat, eischend *gemeenschappelijke* beschikking over de vruchten van *aller* arbeid uit *alle* tijden; *gemeenschappelijke* regeling van den arbeid van nu.

Die eisch is vol van levensvatbaarheid, want de tijden zijn rijp voor dien eisch. Maar de bourgeoisie wil er nog niet aan, en verdedigt met al de daar even genoemde machtsmiddelen haar beschikking over den oogst der eeuwen. Haar beschikking, dat beteekent, dat zij van de vruchten aan het proletariaat juist zooveel afstaat als met haar belang overeenkomt. Die *oogst der eeuwen* dat is: het zwoegen en denken der menschen van alle tijden, omgezet in onze hedendaagsche machines en verkeersmiddelen en ons hedendaagsche vermogen om den aardbodem en de aardkorst honderdvoudig te doen opbrengen.

Waarmee kan het proletariaat zijn eisch kracht bijzetten? Van de machtsmiddelen der bourgeoisie staat hem niets ten dienste dan een uiterst gering ietsje invloed op de wetgeving. Uiterst gering — want is het proletariaat er ergens in geslaagd, velen der zijnen te brengen binnen Gemeenteraad en Parlement, dan wendt aanstonds de bourgeoisie haar overige machtsmiddelen aan om langs een omweg den proletarischen invloed te breken of te verkleinen.

Maar is dan de strijd door het proletariaat opgevat hopeloos? In geen deele! Dien strijd wacht intengedeel de schitterende overwinning! Immers het menschenverstand is geklommen tot die hoogte van natuurkennis, waarop het de macht heeft de voorziening in aller levensbehoeften te doen plaats hebben in een bestek van uren, dat nog ruimschoots uren openlaat voor de beoefening van kunst, voor de beoefening van wetenschap. *Gevaar voor terugval* der menscheit *tot een lager peil* van ontwikkeling, tot een lager peil van kennis en van macht tot doordringen in dat waarvan zij deel uitmaakt: de natuur is dus *buitengesloten*. Het socialisme kan komen; het socialisme mag komen. t Is alleen de kortzichtige weerstand der bourgeoisie die moet gebroken worden. *Dit* te bewerkstelligen is de taak, welke de natuurlijke ontwikkelingsgang der menscheit *deels* aan het proletariaat heeft opgelegd. Dat is dan ook van de zijde van het proletariaat het doel van den steeds feller laaienden klassenstrijd. Het machtigste middel, dat daarbij het proletariaat ten dienste staat is de hechte aaneensluiting, de organisatie met haar op *bestimmende oogenblikken* over alle onderlinge geschilpunten triumfeerende *discipline*, met haar solidariteit, haar nimmer eindende krachtsvernieuwing, haar zelf-zuivering door zelf-kritiek, haar door onderlinge kritiek der samenstellende deelen uitgroeien tot volmaking.

Daarom mag geen man of geen vrouw, die is aangeraakt door het besef van de hoogte van groei door de menscheit op dit oogenblik bereikt, blijven buiten het verband van het klasse-bewuste proletariaat de Internationale Sociaaldemocratie!

Zusters, houdt het U voor gezegd! M. M.

Voor een ander deel voltrekt zich dit proces ten gevolge der bedrijfsamentrekking tot trusts en kartels.

Ontvangen Boeken.

Het April-nummer van *De Nieuwe Tijd* in inderdaad een mooi nummer. Daar is in de eerste plaats *de* *denking van Karl Marx*, door Saks. Van Marx in Holland zegt Saks: „Zooals wij er hem zien bij zijn eerste verblijf in de trekschuit — zoo is hij tevens het symbool der beweging die hij er bracht." En hij eindigt met wat ook onze leuze is: „Marx in de trekschuit: het zij zoo; maar tevens in onze trekschuit: Marx!" — In „*Vrouwenkiesrecht en Sociaal-Democratie*" geeft Mevr. Wibaut een voor ons Congres zeer noodige bespreking van de groote beteekenis van onze propaganda voor het Kiesrecht der arbeidende vrouwen. Nu onze Algemeen Kiesrecht-beweging weer opleeft, stellig een nuttig stuk werk om de mannen en de vrouwen van het proletariaat samen te doen strijden voor hun bevrijding. — Gorter geeft het eerste stuk van een niet alleen nieuwe, maar ook mooiere omwerking van zijn vroeger verschenen „*Kritiek op de Literaire Beweging van 1880 in Holland*." Het is reeds elders opgemerkt, maar schoon en duidelijk is vooral de uiteenzetting omtrent Goethe. Mogen we het ook nog immer bejammeren, zooals wij inderdaad doen, dat Gorter buiten de mondelinge propaganda is gebleven, in zijn Tribune-feuilleton en hier blijkt, dat hij ook daarbuiten nuttig en noodig werk voor het Socialisme kan doen. — Wibaut vervolgt zijn reeds vroeger besproken discussie met Dr. Heijermans omtrent „*De economische positie der vrouw*." op klassieke wijze. Het blijkt hoe langer hoe duidelijker, hoe voor de Sociaal-Democratie het standpunt van W. het eenig juiste is. „Feitelijk slechts in een goed geordende maatschappij kan de proletariërsvrouw zich emancipeeren" zegt Heijermans. Andersom zegt Wibaut: „De vrijmaking van de proletariërsvrouw is één van de voorwaarden die voor den groei van de goed geordende maatschappij zijn vereischt." — Een frisch artikel schrijft Mendels „*Over de Oorlogsbegroting*." Konklusie: „Geen toestemmen tot een oorlogsbegroting, zoolang er geen volksweer is, in inrichting en doel, zooals wij die verlangen. En dat zal wel niet het geval kunnen zijn, voor de bourgeoisie als politiek-heerschende klasse heeft afgedaan." — In „*Vooruit of Terug?*." toont Henr. Roland Holst in een bijzonder mooi artikel o.a. aan, dat de duurzame samenwerking van Sociaal-Democratie en Vakbeweging in de Bestuurdersbonden voor ons land *uiting* en *middel* tevens zijn van de noodige samenwerking tusschen de beide vormen van de arbeidersbeweging. Elk vakarbeider en S.-D. behoort dit artikel, dat door sommige leiders van de vakbeweging zoo volslagen verkeerd geïnterpreteerd wordt, in zijn geheel te lezen. — Een persoonlijk genoeg gaf ons de lezing van Wibaut's *Boekbeoordeling over Spiekman's Loonslavernij*. Hier wordt nog eens met zooveel woorden gedemonstreerd — wij hadden het korter gedaan — waarom het verheugend kan worden genoemd, dat de brochure 50 cents kost en de arbeider dus zijn geld daaraan niet weg kan gooien. De toon heet „vreemd" in een brochure uitgegeven door de S.D.A.P.; en de inhoud deert Wibaut veel meer nog dan de toon. Kort gezegd: toon en inhoud zijn niet goed. — Worms besluit zijn artikel over *De Internationale Soc. Jongelieden Organisatie*.

KORRESPONDENTIE. Het feuilleton van Gorter, de Economische Kroniek en het slot-stuk van het Eene Noodige moesten wegens plaatsgebrek blijven liggen.